

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

vers. 14. 15.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

tamen Propheta veteri more, quo vsus est Moses. Ille enim ex Aegypto veniens terram filijs Israel promissam, semper ait esse trans Iordanem, cum loquendi posset retinuerunt, ut eiebro terram suam dicerent trans Iordanem, cum tamen ipse esset cū Iordanem. Eo plane modo quo Galli & Germani dicimus nos esse trans Alpes; quia olim Romani suis respectu has regiones trans Alpes, & Transalpinas esse dixerunt.

§. 4. Evangelista Propheeta testimonium non integrum protulit, sed quantum ad institutum erat necessarium. Propheeta gravissimam affectionem significat, & solatium, ut solet adiungit. Evangelista allegatam, & aggravatam esse terram non dicit, sed terram distaxat nominat; quia de illa priore aggravatione, atque alleviatione non atinebat eum loqui, qui de magna luce quæ illis esset dicere instituerat. Itaque omnis illis quæ sibi necessaria non putavit, alia solum posuit. Quæ quidem in re nulla est repugnantia; Omittere enim aliquid eorum quæ alter dixit, cuius sententiam refert, non est illi repugnare. Vltimissimum namque est, seminas atque præcipuas partes alienorum verborum instituto accommodatas recitare, cum testimonia petuntur, non integros textus addere.

§. 5. Non possunt ad liberationem Babylonicam referre Iudæ, neque eam quæ facta est à Sennacherib. Ratio enim præcedentium & consequentium manifestissime declarat, ad Messiam pertinere Propheciam. Iugum enim oneris eius, & virgam humeri eius, & scapulum excelsoris eius non superavit, sicut in die Madiam, ut dicitur v. 4. Nam sub Persarum, deinde sub Græcorum regibus, minime liberi, sed multis modis afflictī fuerunt. Et v. 6. Causam tot bonorum adducit: Parvulus enim natus est nobis, cuius imperium super humerum eius, et si enim parvulus, totius tamen orbis imperium secum fert. Quin parvulus ille Pater est futuri sæculi, quia caput Ecclesiæ triumphantis, ipse æternus, & beata æternitate omnes amicos munerans. & vers. 7. Multiplicabitur imperium eius, & pax non erit finis, super solium David, & super regnum eius sedebit: ut confirmet illud, & corroboret in iudicio, & iustitia, æmulo, & usque in sempiternum. De luce igitur illa agitur, quam intulit Christus orbi, quæ firmatum est imperium Davidis in sempiternum, quæ omnia non nisi de Messia dici posse Iudæi fatentur iudicet, & textus demonstrat.

VERSUS 18.

Ambulans autem Iesus iuxta mare Galilææ, vidit duos fratres; Simonem qui vocatur Petrus, & Andream fratrem eius, mittentes rete in mare, (erant enim piscatores.) & ait illis; Venite, post me, & faciam nos fieri piscatores hominum.

QVÆSTIO I.

Quomodo de vocatione Apostolorum consentiant tres Evangelistæ?

§. 1. Matthæi narratio est brevior, & sine circumstantiis, non discrepans à cæteris, vocatos enim relictis retibus secutos, ait. At quæ apud Lucam sunt §. 10. & Ioan. 1. 40. plus diversitatis habere videntur. Lucas namque Petrum & Ioannem, & Iacobum post piscum capturam secutos ait. At Ioannes Andream

primo Christum accessisse, deinde Petrum duxisse. v. 37. Et conversus Iesus vidit eos sequentes se, & quærentibus ubi habitaret. Respondit: Venite & videte: & manserunt die illa apud illum, erat autem hora quasi decima, invenit autem Simonem Andream, & adduxit ad Iesum.

Hæc vocatio non fuit propria, nec enim nisi illa die Evangelista manserit apud Iesum, sed altero die ad navigia redierunt. actum ita vocati sunt, ut omnibus relictis sequerentur, ad relicta non redituri. Contigisse autem illud altera die constat. Nam accessus ad Iesum de quo Ioannes refert, factus est hora decima, circa diei finem, ea die non fuit Christi concio in navī Petri, & piscatio, tum quia tempus non pauebat ut illa fieri, tum vero quia v. 39. Manserunt illo die apud illum. Itaque sumptâ cenâ ad naviculas redierunt. Illa autem nocte tota laboraverunt, & nihil ceperunt, & mane cum concio finita esset, multitudinem piscium comprehenderunt. Id ex eo constat, quod eadem die Philippum vocavit, In crastinum voluit exire in Galilæam, & invenit Philippum; at Andream & Petri vocatio Philippi vocationem antecessit. Denique die tertio nuptiæ factæ in Cana Galilææ, in quibus fuit Iesus cum discipulis suis: ante tertium igitur diem vocati sunt.

§. 2. Anabaptistæ hoc argumento omnes Ecclesiæ Anabaptistæ doctores, & pastores renunciare cunctis rebus suis debere contendunt. Quod tamen Dominus non omnibus, sed Apostolis suis præcepit. Hoc ergo factum vim legis non habuit, sed in Apostolis necessitatem, cum inquit renuntiavimus mundo mittendi essent. Neque enim Christianorum Ierusalem omnia vendentium, & ad pedes Apostolorum deponentium, exemplo ceteri se abdicare rebus suis coguntur, neque Ecclesiæ Apostolorum. Verum hac de alio loco propria est ratio disputandi.

VERSUS 24.

Et abiit opinio eius in totam Syriam, & obtulerunt ei omnes male habentes, variis languoribus, & tormentis comprehensos, & qui demonia habebant, & lunaticos, & Paralyticos. & sanavit eos.

QVÆSTIO I.

Quæ opera Christi, & eorum effectus?

§. 1. Opinio seu fama de Iesu ait emanasse per Gloria Christi totam Syriam, in qua Palæstina, Idumæa, stilate sparsa Syrophœnicia, Syria Damascena, Antiochena, Syria, Caia, pars Arabiæ, totaque regiones fertilioris Asiæ: Nam ab Oriente terminum Euphratem; à Meridie Aegyptum & mare rubrum; ab Occidente mare mediterraneum; ab Aquilone Ciliciam habet. Magna in celebritate Christum fuisse, ostendit, ut simul doceat, neminem ex improbis excusatum, qui tanta miracula videret, & quam altè peccatis sepulti iacerent, qui tanta novitate non excitarentur.

§. 2. Inter eos quos sanitate donat sunt varii, ut constat omnem humanam facultatem excedere, omnem miraculosa, medicinæ opem, tam subitam omnium malorum perfratationem. Primo n. sunt παῖδες ἔχοντες ποικίλους νόσους, quoslibet morbus indicat; deinde βαρύνοντες quod acutos, & crudeles significat, quod Erasmus non rectè tormina interpretatur; illud n. vilitatē vnum genus morbi est.

Tertio loco sunt δαίμονι ῥηθῆνοι, quod nonnulli pessimè Energumēntes, furiosos, cui significet eos quos demon obfider, nipharmacos vocant scriptores Ecclesiastici: quorum cū sanari ingēs in cæca gētilitate numerus inveniēbat. Beza rectè non possunt